

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pesta Domineca 19 31 ian.</p>	<p>Va esi in fía-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fía-care anu prenumeranti capeta dône tablouri pompóse.</p>	<p>Pretiu lu pentru Austria pe jan. — jun. 4 fl. pentru tablou 80 er Pentru Romania pe jan. — jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 3.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strata lui Leopoldu Nr. 4., unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dloru Socecu et comp in Bucuresci.</p>	<p>Anulu V 1869.</p>
---	--	--	--------------------------	--	---	-------------------------------------

Despre romani si cei-a lalti locuitori vechi din Litvani'a.

Originea romanilor din Litvani'a se deduce de la romanii acei-a, despre carii se dîce, cã pe tempulu romanilor cu principele: Palemon au venitu din Itali'a si s'au asediatu in tienutulu Litvaniei. — Despre venirea romanilor din Litvani'a vorbescu cronicile litvanice cele vechi folosite de scriitoriulu istoriei Litvaniei Striycowski, in cari cronice dupa cum cetimu in opulu lui Danilovici despre vechiele cronice litvanice tradusu in limb'a germana de F. Löve se afla insemnatu, cã principele Palemon cu 500 de calareti romani a venitu din Itali'a in Litvani'a, si cã pe principele Palemon, l'au urmatu eroii: Dorsprungu, Cesarinu, Iulianu si Hectoru, de la carii se deduce originea insemneloru familiei domnitórie in Litvani'a.

Venirea romanilor vechi in Litvani'a o recunósece si istoriculu Litvaniei: Striycowski, care in opulu lui Danilovici prememoratulu la pagin'a 239 dîce, cã Palemon cu 500 de calareti romani a venitu din Itali'a in Litvani'a pe tempulu lui Iuliu Cesariulu si nu de fric'a lui Atil'a regelui hunilor.*) Venirea romani-

loru vechi in Litvani'a recunoscuta de istoriculu Striycowski o memorédia si scriitoriulu polonu: Ioanu Dlugosiu, care in istori'a Poloniei in anulu 1711 tiparita in Lipsia vorbindu despre limb'a pruteniloru si litvaniloru dîce, cã prutenii, litvanii, si somagitii se recunoscú a fi de acea-si datina, limba, si afinitate, carii nascandu-se bataliile civile in Itali'a prin Cesariu, Pompeiu lasandu-si locuintiele sale cele vechi, au venitu in tienuturile, in cari locuescu, si s'au asediatu cu locuinti'a in locuri desierte, si — laconóse, au facutu cetate principala Romove, in care au asediatu unu Antistite supremu pentru cele sacre.*)

Ma venirea romanilor in Litvani'a si in instori'a Moldo-romaniei cu manuscriptele aflate in monastirea Cozia si Serbenesci in 1858 tiparita in Bucuresci inca se amintiesce, la pag. 55—56 unde se scrie, cã dupa ani, in Litvani'a au venitu romanii pe tempulu lui Iuliu Cesa-

lui Pogodinu“ germanesce Pogodins Nestor, tradusu de F. Löve la pag. 239.)

*) „Unius et moris, et lingvae, cognationisque Prutheni, et Lithvani, Samogitaeque fuisse dignoscuntur, et bellis Civilibus in Italia per Caesarem, et Pompejum exortis, flagrantibus Civilibus bellis Italiae, Veteribus Sedibus desertis in has, quas incolunt terras venisse, sedesque suas in nemoribus, et desertis, fluminibus stagnis, et paludibus obsitis posuisse, ad instar quoque Romae civitatem principalem Romove condidisse, et summum sacrorum Antistitem illic locasse eos asserunt“ (vedi istori'a Poloniei a lui Ioane Dlugossiu séu Longin in Lipsia tiparita 1711 tomu, I. col. 118—119.)

*) Palemon sei zur Zeit Julius Caesars, nicht aber auf der Flucht vor Attila in diese Gegend gekommen, (a se vedé: Danilovici despre cronicile litvanice in opulu acest'a: „Nestorul

riulu si alu lui Pompeiu, éra dupa altii, câ pe tempulu imperatului romanilor: Tiberiu Nerone, s'au asediatu colonii romani in Litvani'a. — In privinti'a tempului venirei romanilor in Litvani'a nu se unescu intre sine cronicile vechie litvanice; unele punu venirea romanilor in Litvani'a pe tempulu regelui hunilor Atila sub imperatulu orientului Marcianu, altele o puna pe tempulu imperatului romanilor Tiberiu Nerone; istoriculu Litvaniei Striykowski crede, câ romanii litvanici au venitu in Litvani'a pe tempulu lui Iuliu Cesariulu precum se scrîe si in istori'a romanilor de Ioane Dlugosiu. De si cronicile litvanice vechie, si scriitorii istoriei nu se unescu in privinti'a venirei colonilor romani in Litvania, si de si naratiunile din cronicile litvanice referitóre la venirea romanilor in Litvani'a cuprindu in sine nescari contradîceri in privinti'a tempului venirii romanilor in Litvani'a, si sunt si cam fabuloase; totu-si esistinti'a cãrei-va colonie romane in Litvani'a nu se pôte cu temeiu ratiunaveru negá, de óre ce a fi fostu candu-va coloni romani in Litvani'a adeveresce si elementulu latinu s'eu italianu aflatoriu in limb'a vechiloru locuitori ai Litvaniei, despre care elementu scriu urmatorii scriitori poloni.

1) Ioane Dlugosiu, care dîce: „A fostu in tempulu acela gîntea prutheniloru crudela, si ferósa, — — avendu limbagiulu specialu derivatu de la latinie“^{*)}; scriitorulu polonú Mathia Micovu, care scrie despre locuitorii Litvaniei cei vechi aceste: „De si limb'a acestor'a e un'a, totu-si unulu pe altulu nu se potu deplinu întielege, pana ce nu voru calatorî prin tierile loru, limbagiulu acestor'a quadripartítu pe tempulu idololatriei a avutu unu pontifice numitu: Crive asediatu in cetatea Romove, asié numita de la Roma, câ-ci limbagiulu acest'a a venitu din Itali'a cum se dîce, si are unele cuvinte italice.“^{***)}

2) Martinu Cromeru, care despre livoni, litvani, samogiti si despre prusi scrie, câ aceste gînti in privinti'a politica se destingu, inse mai ace'a limba o au de comunu de totu destinsa de limb'a slavica, si mestecata cu unele cuvinte latinesci.^{***)}

^{*)} „Fuit autem pro ea tempestate Pruthenorum gens saeva et crudelis — — Speciale habens idioma a Latino tamen aliquantulum derivatum, et quod cum Litvanico habet concordantiam aliquam“ (vedi Ioane Dlugosiu in istori'a prememorata.)

^{***)} „Et horum quanquam eadem sit lingua, unus tamen non plene alterum intelligit nisi peregrinatus, et qui vagatus est per illas terras. Habuit hoc Lingvadium quadripartitum tempore idololatriae pontificem maximum unum, quem Crive appellabant morantem in civitate Romove a Roma dicta, quoniam hoc lingvadium de Itali'a jectat se advenisse, et habet nonnulla vocabula Italica in suo sermone.“ (vedi Sarmatia de M. Micovu libr. 2. C.)

^{***)} „Quibus finibus nunc Livones, Litvani, Samogitaeque.

Dupa ce am premisu aceste despre romanii veniti in Litvani'a, pentru cunoscenti'a vechiloru locuitori ai Litvaniei mai insemnediu urmatórele observatiuni:

a) Cã, de si despre pruteni s'eu prusi (si geti numiti la scriitorii mai susu produsu in acestu articlu) se dîce, câ ar fi avutu limba comuna cu litvanii; prutenii totu-si la scriitorii s'au crediutu a fi de origine destinsa de a litvaniloru precum scrie Ioane Dlugosiu, care in istori'a Poloniei (tom. 1. col. 118, si 119) scrie, câ despre pruteni se credea, câ ei sunt veniti cu regele Prusias, din Bitliuni'a, si asediati in partea nordica a Europei, unde s'au numitu prusi dupa numele regelui Prusias, si care totu in istori'a Poloniei mai dîce, câ prutenii remasîti'a coloniloru adusi de regele Prusias, pe tempulu seu, in vorbire se întielegeau de catra: colici, dorici, sonici, si atici, adeca de catra greci;

b) Cã vechii lucuitori ai Sarmatiei europene (prin urmare si a Litvaniei) aflatori in tienutulu sarmaticu dupa unii scriitori au fostu goti, dupa altii cimbi veniti din insulele oceanului geticu, precum scrie Adalbertu Kojalovici in istoria Litvaniei (libr. 1. la scriitorii poloniei in Amsteldamu tiparita la anulu 1698 tom. III. pagina 5);

c) Cã in tienutulu Litvaniei mai de multu au locuitu si geti, si daci poporu de origine tracica, care prin decursulu secliloru s'au contopitu in alte popóre;

d) Cã cu nume de geti afara de poporulu geticu de origine tracica, s'au numitu si alte popóre in vechime, carii au fostu de origine destinsa, asié geti s'au numitu si gotii, carii au fostu de origine germana, geti s'au numitu si slavini, de origine slavona, ma si romanii din Daci'a inca s'au numitu geti, si daci de catra straini, precum se pôte adevérî din mai multi scriitori;

e) Cã in Prusi'a, si in Livoni'a cu tempu s'a introdusu limb'a germana, éra in Litvani'a limb'a cea polona, si rusésca mai alesu in cetâti, si cea vernacula s'eu materna litvana s'a usuatu pe sate la poporulu Litvaniei, precum scrie Matia Micovu despre Sarmati'a (in livru 2, cap. 3);

f) Cã dupa cum scrie Conradu Gesneru in opulu seu despre diferinti'a limbiloru tuturoru popóreloru din luncu, tiparitu la Tiguru la anulu 1555, pag. 59 in Litvani'a in giurulu Vilnei

et Prusi vetus nomen retinentes, continentur, gentes imperiis quidem et reipublicae ratione nunc distinctae, sed eadem p aene inter se lingua vulgo adhuc utentes slavicae prorsus dissimili; sed quae non paucas habet admixtas latinas voces“ (vedi Martin Cromeru despre poloni libr. 1, c. 5, pag. 9., libr. 3, pag. 61)

capita'la Litvaniei s'a vorbitu limb'a tatara cu tóte câ in Litvan'a, si in Samogiti'a locuitorii aveau limba propria, si ritu romanu ;

g) Câ cuvintele de origine romana aflatórie si in limb'a litvaniloru, locuitorii Litvaniei le potu avé de la romanii veniti din Itali'a in timentulu litvanicu. Premitiendu aceste notitie scurte despre romanii emigrati in Litvani'a si despre cei-alalti locuitori vechi ai Litvaniei, sum plecatu a crede, cumca vechii locuitori ai Litvaniei de acum sunt unu poporu compusu din romani, din remasitia getica de origine tracica, din poloni, din goti, din ruteni si din tataru, si cumca elementulu latinu séu italicu aflatóriu in limb'a litvaniloru intaresce naratiunile croniceloru litvanice referitórie la venirea romaniloru in Litvani'a, si ne póte convinge despre acelu adeveru: câ in Litvani'a au fostu candu-va coloni romani, carii in tempu s'au slavisatu, si contopitu in poporulu rutenicu din Litvani'a.

Gavrilu Popu.

Secretulu meu.

ream sê suferu in tacere
Singuru in esilulu meu :
Cui sê spunu a mea dorere
Si sê créda ce simtiu eu !

Dar nu ! pentru a dóu'a óra
Vrei sê smulgi alu meu misteru
In plapand'a-mi inimióra
Vrei sê vedi déca mai speru.

Vai ! nu speru, tu scii pré bine,
N'am potutu sperá nimicu ;
Déca inse fara tine
Eu nu potu traí, ci stricu ?

Si chiar dec' a ta fiintia
N'am potutu s'o imblandiescu,
Credi tu óre câ-e potintia
Ca sê nu te mai iubescu ?

Credi tu câ unu focu, pe care
Singura mi l'ai aprinsu,
Vei poté prin nepesare
Sê-lu faci ér' sê fia stinsu !

Dar nu-ti trece prin idea
Câtu me faci sê te adoru,
Câ-ci tu nu esti o femea,
Ci unu angeru de amoru.

G. Baronzi.

Tulia Manini.

— Novela de E. M. Oettinger. —

(Fine).

VI.

In anim'a Tuliei ardeau acuma dóue pasiuni egale in fortia si in turmente : totu atâtu de mare si temerariu ca ur'a sa asupra lui Buna-parté, erá si amorulu catra Merlinville. In celu d'antâiu ea vedea spiritulu destruârii., in celu de alu doile incarnatiunea idealului seu, in care se uneau tóte virtutile spre a-lu ridicá la rangulu „barbatului tuturor barbatiloru.“ Colonelulu nu erá numai soldatu, elu erá si poetu, poetu in sensulu celu mai frumosu alu cuventului.

Intr'o deminétia Tuli'a, intorcandu-se de la biserica, aflà in camer'a ei unu buchetu de flori si langa ele urmatoriulu biletu :

„Quoi de plus gracieux qu'une perle ? — Une fleur
Qu'une fleur ? — Une blonde étoile,
Qu'une étoile ? — Un ange qui voile
Un doux nuage de paleur.
Et qu'un ange ? — Une jeune fille
Qui, sainte a la fois et gentille,
Se nomme étoile, perle, ange, Tullie ou fleur !“

(Ce este mai amabilu ca o perla ? — O flóre !
Si ca o flóre ? — Ó stea blondina,
Si ca o stea ? — Unu angeru invalidu
Intr'unu suavu noru de palóre.
Si ca unu angeru ? — Ó juna copila
Care totu deodata sacra si frumósa
Se numesce, stea, perla, angeru, Tulia séu flóre !)

— Aceste flori, aceste versuri sunt de la elu ! eschiamà ea si absorbea parfumulu flori-loru si poesi'a acelu versuri care o asemanau cu perla si flóre, cu stea si angeru.

Cu buchetulu la pieptu alergà ea la parintele ei, a-i aretá poesi'a.

— Cine este acestu amagitoriu ? intrebà Manini.

— Óspele nostru, colonelulu Merlinville.

— Merlinville ? repetà es-dogele cu unu surisu dorerosu si amaru.

— Tata eu lu-iubescu, eschiamà copil'a cu acelu entusiasmu nedumeritu, care este particularu primului amoru alu ficcarei italiene.

— Cum, pi'a mea Tulia, póte sê se faca atâtu de culpabila catra Veneti'a si catra betranulu ei tata, a iubi pe unulu din inimicii nostri pe unu francesu ?

— Parinte, eu nu-lu iubescu eu-lu adoru ; striga Tulia cu unu entusiasmu aprinsu.

— Si ce-ti dă tie curagiulu, a-mi confesă mie acestu ultragiu ?

— Amorul tu catra mine! Eu sum singur'a ta copila, parintele meu, fericirea mea este totu deodata si a ta . . .

— Este o trebuintia a sufletului meu Tullia, a-ti impliní fiecare dorintia a ta, pana la un'a . . . Nici odata nu voi suferi . . .

— Contenesce-te parintele meu, nu terminá! Ai compatimire! ai pietate! Nu esprime sentinti'a de mórte a unicei tale fiice . . . Tuli'a ta nu póte traí fara Merlinville . . .

— Asié vorbesce nebuní'a!

— Astfeliu vorbesce amorulu, care-mi umple fie care nervu alu vietiei mele.

— Si credi tu, sermana si nenorocita copila, câ si elu te iubeste?

— Poti tu ceti aceste versuri si se te mai indoiesci?

— Esti tu atâtu de sigura? Ai supusu amorulu lui la vre-o proba?

— Pana acuma inca nu, dara o voi face si Merlinville — anima mea mi-spune — va suportá ori si ce proba.

— Tullia! terminéza acestu amoru, care pe tine sermana copila, te va conduce la perire . . . combâte o pasiune, care conduce la marginea abisului, si demonstra caruntului si de fatalitâti girbovitului teu parinte, câ tu nu ai uitatu, cea mai frumósá detorintia a unui baiatu — ascultarea.

— Mane — continua Manini dupa o scurta pauza — colonelulu Merlinville ne va paresi spre a se duce in cuartirulu generalu alu comandantelui supremu Bunaparte. Dedă-te de a-lu uitá de pe acuma, câ-ci cine scie, déca elu se va mai întorce vre odata la Veneti'a.

— Tuli'a i-va urmá.

— Copila nebuna, unde?

— Pana la terminulu lunei, câ-ci ti-o mai repetu inca odata parintele meu, eu nu potu traí fara Merlinville!

— O! apoi atunce blastemu diu'a aceea, care a condusu pe acestu veneticu in cas'a mea. Astfeliu nevalesce o fatalitate dupa cealalta, spre a me nimici pe mine si putredulu trunchiu alu casei mele, pentru totu déun'a. Bunaparte a ruptu de pa betranulu meu capu corón'a de doge si acestu Merlinville rapesce, de dóue ori frantei mele anime, singurulu baiatu. O ce-mi mai remane, sermanului de mine? Nemica decâtu miseria, ultragiu si mórtea, díse nobilulu betranu si recadiù ostenitu pe unu fotoliu.

Tuli'a se aruncá la piciórele parintelui seu si imbratiosá genunchii lui, i-sarutá recile si

palidele mani, lasá cursu liberu lacrimeloru ei se rugá si implorá.

— Parinte, iubite parinte, redica-mi viét'i'a, dara lasa-mi amorulu! Atrage sórele dulcei tale binecuventâri dela mine, condamna-me, tatalu meu blastema-me, dara érta-me, érta-me!

— Tullia! tu esci pe abisulu perirei . . .

— Parintele meu, lasa-me sê me aruncu in elu si sê moru intr'insulu.

Tatalu si fic'a se topiau in lacrimi.

VII.

Merlinville se aflá intr'o pusetiune de totu critica. Elu se întrebá, déca sentimentulu ce încerca pentru fic'a dogelui este amoru, amoru puru si elu se leganá între dubietate si sigurantia.

— Tuli'a, si-dícea elu, este o copila, acârei judetie si frumsetie, acârei spiritu si entusiasmu te intereséza. Séu póte câ tu ai poté si iubi pe aceea copila? Dara pentru ce acésta întrebare! Anim'a ta, bunulu meu amicu, si fara de acésta nu este libera. Ce sê facu? Se renuntiu marinosu de prad'a victoriei mele séu sê o usezu? Acésta din urma ar fi o sceleratetia! Eu voiescu sê fiu barbatu si renuntiu cu bucuria la ori si ce triumfu ce se basésa pe desastrulu Tulliei.

Cu acésta propunere elu grabi la dins'a.

— Signora, díse elu prindiendu-i man'a, eu vinu spre a-ti díce adio.

— Pe câta vreme? intréba Tuli'a.

— Pentru totu déun'a! adause colonelulu cu unu linu suspinu.

— Pentru totu déun'a? repeta palid'a copila ca mórtea. Colonele ce te alunga atâtu de grabnicu din apropierea nóstra?

— Deobligatiunea, signora, ambitiunea! Eu ardu de dorulu, a me aruncá de nou de-a drépt'a generalului meu in uraganulu, resbelului, pentru de a uitá între sinistrele tunete ale tunurilor, tremurandele palpitâri ale maltratarei mele anime . . .

— Merlinville! si anim'a mea este amalata . . . si a mea sangeréza . . . dara eu miser'a misereloru nu me potu aruncá in orcanulu resboiului . . . anim'a mea trebuie sê se scurga cu incetulu . . .

— Signora, ce potu eu face pentru ca sê ti-redau liniscea animei dtale.

— Convinge-me, câ esti demnu de amorulu meu.

— Si prin ce sê-ti demonstreu acésta?

— Că-mi vei aduce unu sacrificiu!

— Totu, ce ceri, sê fia dinainte aprobatu!

RADU-NEGRU, DOMNU ALU MUNTENIEL.

— Colonele, eu te tienu de cuventu! Dta ne paresesci mane, pentru ca sê te duci in bivocaculu primaru alu generalului supremu Bunaparte . . .

Asie este!

— Colonele, déca voiesci sê-mi dai o proba invederata a amorului dtale, apoi eliberéza lumea de acestu biciu alu lui Domnedieu.

— Cum? dîse Merlinville tresarindu de spaima; pe conscolariulu meu, pe amiculu meu, pe siefulu meu sê-lu . . .

— Sê-i ridici vietî'a! strigà fiic'a si fati'a ei se luminá.

— Tulia! intrebà colonelulu adancu miscatu, acést'a este seriozitate?

— Seriozitatea cea mai profunda! afirmà Tuli'a cu man'a ridicata.

— Bine, apoi inca asta-di ve voiu paresi, acuma indata, respunse francesulu cu o iritatiune in spasmu.

Signora, dta ceri de la barbatulu acel'a, ce te iubesc, unu sacrificiu ce-lu va costà vietî'a. Că-ci déca-mi va succede a asasiná pe generalulu supremu, apoi totu in aceea dî vei avé de a plange si deplorabilulu sfarsitu alu amiculu dtale . . .

— Indata dupa fapt'a implinita trebue sê fugi . . .

— Unde?

— Mai intrebî? In bratiile mele! Atunce te voiu iubi astfeliu cum nu a mai iubitul nici o femeia pe pamentu obiectulu amorului seu; atunce-ti voiu recompensá fiacare momentu alu agoniei, ce o ai suportatu, prin amoru inimitu; atunce vei aflá, câ: pe câtu de mare este ur'a mea asupra lui Bunaparte, amorulu meu catra dta este de o mie de ori mai mare, atâtu de mare si sinceru, atâtu de adeveratu si eternu, încâtu nu-lu pôte descrie nici o limba de pe pamentu, strigà fiic'a dogelui si cadîu pe anim'a lui.

— Copila neintielésa! dîse Merlinville, tienendu-o in bratiile sale, chiaru si in ur'a ta mi-apari mare si nobila, frumósá si sublima, ca aceea Charlotta Corday, care a voitu sê eliberaze patri'a ei de tirani. Adio Tulia, adio, preste putînu vei audî despre mine, dîse colonelulu si o sarutà pe frunte si-apoi disparù.

— Dumnedieule alu amorului, Dumnedieule alu resbunării! asculta rogatiunea mea. Apera pe eroulu ce-lu iubesc si nimicesce spiritulu infernalu, care pradandu merge dintr'unu imperiu in altulu, pe noulu Atil'a, care a calcatu in picioré corón'a tatalui meu si a dejositu pe orgoliós'a „regina a mării“ la gradulu de ser-

vitória a lui. Sante Marcule, deschide aripele tale asupra lui Merlinville, care te va resbună pe tine si pe mine, Aminu! . . .

Indata dupa aceea colonelulu se aflà pe drumulu catra Milano.

VIII.

Optu dîle mai tardîu Tuli'a primî din Milano urmatóri'a nuvela:

Signora!

„Servindu-me de primulu momentu liberu spre a depune o lume plina de salutari ardiende la picioréle dtale me simtu constrinsu totu de odata a-ti revelá unu secretu, care va indreptá tóta greutatea nobilei dtele ure asupra mea, dara de siguru si o radia a frumósei dtale compatimiri. Tulia, ai pusu anim'a mea la o proba pré dificila: ai cerutu, ca colonelulu Merlinville sê omóra pe generalulu supremu Bunaparte. Afla dara, scump'a mea amica, câ celu dintâiu a fostu numai o masca sub care celu din urma, a locuitu incognito sub acelasu coperisiu. Merlinville si Bunaparte sunt dóue nume ale unei-a si acelei-asi persóne, care avù dupl'a sórte a fi totu atâtu de fierbinte iubitul de dta, câtu si uritu. Colonelulu Merlinville. câru-i-a i-succese a castigá afectiunea nobilei dtale anime, ve implóra si ve conjura, a aruncá pe despretiuitulu Napoleonu in rendulu mortiloru, aceluia inse a i-pastr'a o suvenire plina de teneretia. Ori si unde lu-va conduce stéu'a lui, la tiermurii Linului séu la piramidele Egipetului, la victoria séu la mórte, pe esiafotu séu pe tronul, pretotindine si in ori si ce pusetiune a vietiei sale, si-va aduce aminte cu o mie de doreri imaginea dtale asemenea unei dieitie, ce s'a intiparitu cu liniamente nesterigibile in sufletulu lui, ea in óre lipsite de bucuria i va aparé inaintea ochiloru, oferindu-i dulcea, consolatiune cá déca Europ'a intréga lu-uresce, in Venetia vietiesce unu angeru, care nu i-va denegá splendórea meteorica a simpatiei si lumin'a argintfa a compatimirei sale.

Primesce, Signora, asiguratiunea celei mai profunde afectiuni a

sincerului dtale adoratoriu
Napoleonu Bunaparte.

— Bunaparte! eschiamà ea si picà fara simtîre josu pe pavimentulu camerei.

IX.

Urmarea acestei nuvele au fostu niste friguri nervóse, cari dusera pe serman'a Tulia, inflorind'a copila, incursa de putine díle la marginea mormentului. In culmea paroxismului ea fantasá despre Merlinville pe cáre-lu imbratiosá cu ardiatóri'a flacara a amorului, indata dupa aceea inse lu-respingea cu desgustu de la sine, candu recunoscea in elu pe uritulu inamicu alu patriei sale. Aceste suferintie corporale, acest'a lupta sufletésca consumá virginal'a ei fortia atáta de grabnicu, încátu medicii suspendara ori si ce sperantia. In a unu-spre-dicea dí ea erá unu cadavru.

X.

Scurtu tempu numai supraviá betranulu doge mórtea unicei sale copile.

Conformu tractatelorú de la Campo Formio incheiate in 17 spre 18 Octobre alu acelui-a-si anu, intre Franci'a si Austri'a, in care Austri'a rezuntia la Olanda si la tiermurulu Rinului in favorulu Franciei, prizindu pentru acést'a Dalmatia si Venetia.

In momentulu candu adancu mahnitulu doge, avea sê depuna juramentulu de omagiu noului domnitoriu, elu cadíu fara simtíre josu si nu se mai desteptá din lungulu seu somnu. Cu elu muri celu de pe urma Manini.

XI.

Putini ani numai a remasu Veneti'a sub sceptrulu Austriei. In 10 Decembrie 1805 reca díu in-urm'a pacii de la Presburgu din preuna cu Terra firma, la nou creatulu regatu alu Italiei, care in Eugen Beauharnais bravulu fíiu vitregu alu imperatului, vedea stralucindu aureol'a unui viitoriu nou.

Onorandu Napoleonu in anulu 1806 pentru a dóu'a óra Veneti'a cu present'i'a sa, imperatorulu Franciei, regele Italiei si protectorulu confederatiunei de la Rinu, locuíá in palatulu Balbi.

Indata dupa sosirea lui, elu se insciintia substantiosu despre starea familiei Manini.

— Mai traesce ultimulu doge, intrebá elu pe posesorele palatului.

Elu a repausatu, díse venetianulu.

— Si fiic'a lui? intrebá imperatulu.

— Si ea dórme somnulu dreptiloru.

— Serman'a Tulia, suspiná Napoleonu si si-sterse o lacrima . . .

In deminéti'a urmatóre mai 'nainte de ce sórele aurea catedralele Venetiei, imperatulu merse a companiatu de marele officieru, la a celu cintirimu, unde putrediau incetu osamintele Tuliei, neudate de nici o lacrima amicabile.

— Duroc, díse eiu adancu miscatu companionului seu, sub acésta pétra jace unu angeru pe care pana la ultim'a respirare lu-voiu adorá si amá. — O! Tulia purulu si neprofanatulu teu sufletu se va fi intorsu dupa mórtea ta in patri'a lui, in ceriulu azuru, atunce tu te vei uitá in josu din aceea inaltíme cerésca si nu vei mai urí pe acel'a, ce eternu te va iubi! In acelu momentu erupse printre norulu matinalu prim'a radia a sórele. Imperatulu inghienunchiá pe simplulu mormentu rupse o fóia verde, o sarutá, privi la deminéti'a ce se destá si siopti linu pentru sine:

— Dormi linistita, sermana Tulia, dormi in pace! La revedere intr'o lume mai frumósa:

Dupa aceea adancu miscatu se duse de acolo.

XII.

Langa canalulu Muranu, pe insul'a mormintelorú San Michele, unde jacu remasítiele Tuliei, strainulu ce frecuentéda acestu cintirimu diaresce o pétra sepulcrala cu simpl'a inscriptiune:

Voilà:

Sub acésta pétra jace Tuli'a Manini.

I. G. Baritiu.

Jidovulu ratecitoriu.

(De M. Berend.)

. . . . Si-audu din ceriu tunandu o vóce tare,
Ce face angerii a tremurá:

La toti cei pecatosi va fi iertare,
Dar tfe nu: in veci nu-ti voiu iertá

Portai pe frunte stigm'a de marime
Si-ai cutezatu cu mana d' Erostratu,
Se dai pergiolu laltariele sublime,
Ce 'n pieptulu teu am fostu aredicatu.

Unu raiu siedea in anima la tine,
Dar tu cu dragu neci candu nu l'ai cuprinsu;
Tu le-ai sfarmatu pre tóte far' rosíne,
Pentr'unu fantomu, spre care te ai intinsu!

Deci mergi! repausu nu va sê ti-se 'ntindá,
Ci pe pamentu, strainu vei rateci,
Si spat'a suvenirii zurainda,
In dosu te va urmá, cátu vei trái.

Ér' Ddieu, candu te-a chianá odata
La ultimulu judetiu, sê dai respunsu, —
Si . . . me trezii cu anim'a 'ncelestata,
De unu fiuru complitu prin pieptu petrúnsu.

Elia Traila.

S A L O N U.

Serbarea anului nou in Vien'a.

Cum paserea ce pléca in locuri departate,
Se întórce ér in tíera de unde a plecatu,
D'o suvenire dulce vai! anim'a mea bate
Si sbóra spre pamentulu in care s'a formatu.

D. Bolinteanu.

Amabile cetitórie!

Acésta dulce si melodiósa strofa mi-reveni éra-si in memoria, candu luai pén'a a mana, pentru ca sê ve rogu, sê-mi permiteti de a ve descrie suvenirea serei ajunului anului nou 1869, ce o a serbatu „Societatea literara — sociala a studintiloru din Vien'a „Romani'a“, in sala otelului „Zum weissen Koss“ din suburbiulu Leopoldu. Sê-mi pardonati, câ-ci nu este vin'a mea déca nu ve potu díce: câ sórele apusese deja in tóta splendórea sa majestuósa, séu câ pensiv'a si melancolic'a luna abié de vre o câte-va momente aparuse pe orizontu, ci este de vina stagiunea tempului in care ne aflamu si acei nori intunecosi, cari ca si candu ar fi fostu tómná séu primavéra, versau síróie de lacremi in sér'a de 31. Dec. st. v.

Da, ploase tóta diu'a si tóta sér'a in care noi aveamu sê aparemu la festivitatea ajunului anului nou, pentru care comitetulu facuse pregatirile cele mai laudabile si posibile si pe care fiecare membru alu societátii o asteptase cu impacientia curiósa si cu anima palpitanda.

Da, anelele nóstre se pareau intinerite si redesteptate spre o nóua viétia, candu intrandu in splendidu decorat'a si briliantu luminat'a sala, ne vedeamu facia in facia cu unu numeru de frati romani, destulu de imposantu. Aicea ar fi potutu vedé cine-va cum cei intimi se imbratisiau cu ochii schinteitori de bucuria ce pareá a díce „credeamu, câ eramu singuri si straini, dara uite vedi, câti frati mai avemu in giurulu nostru;“ pe altii éra-si facandu cunoscintie nóue, si cum dupa aceea preste câte-va mominte acésta societate de juni érá unu singuru corpu, cu o singura anima si cu o unica aspiratiune adeca aceea de a se iubi unii pe altii, ca adeverati frati'frati de acela-si sange si din aceea-si patria. Dícu din aceea-si patria de óre ce mai tóte provinciele locuite de romani si-aveau reprezentantii sei in acésta societate, ce se potea asemaná cu o Daco-Romania in miniatura, asié ca aceea, a cârei umbra turmentéza si umple de teróre a adversarii gintei romanesci.

Se facuse deja 8 óre, candu ne puseramu la splendidu arangiat'a mésa, pentru de a satisface apetitului corporalu ce érá escitatu pana la gurmândie prin aspectulu bucateloru servite, cari — se fia dísu in onórea otelieriului — ne au satisfacutu in gradulu celu mai mare.

Intra ceea d. presiedinte alu „Romaniei“ Aureliu Muresianu bineventá, prin o cuventare amesurata serbării, in modulu celu mai afabilu si cordialu societatea ce érá presenta. Dupa aceea corulu vocalu incepu cu executarea programei musicale, a cârei numere fura urmatóarele:

1) Romanu verde ca stejariulu de V. Alesandri,

musica de J. Vorobchieviciu, cantatu de corulu societátii.

2) Trio pentru piano, flauta si violoncelu de J. Haydn, esecutatu de J. Rossignol si Manussi ca óspeti si C. Dimitrescu.

3) Declamatiune de L. Muresianu.

4) Banchetulu, musica de J. Vorobchieviciu, testulu lui G. Teutu, cantatu de corulu societátii.

5) Duetu concertantu, pentru violinu si violoncelu de Leonard si Servais, esecutatu de R. Clencu si C. Dimitrescu.

6) Parabola, compusa si declamata de G. Rusu.

7) Steluti'a, poes'a lui V. Alesandri musica de B. Florescu, cantata de Gabrielu Socoru.

8) Adiulu Venatoriloru, musica de Mendelssohn, cantata de corulu societátii.

9) Declamatiune de B. Ratu.

10) Fantasia romana pentru violina de E. Caudella, esecutata de R. Clencu.

11) Il Zeffiro, musica de Bellini, cantata de Luigi Cervellini.

12) Romantia de A. Franchomme, Valse brillante de Seb. Lee si Doin'a esecutata pe violoncelu de C. Dimitrescu.

13) Cuventare festiva, rostita de Aureliu J. Muresianu.

14) La 12 óre „Destéptate romane“ imnu nationalu, cantatu de toti unisono.

In intregu decursulu serei acesteia, atátu corulu vocalu, câtu si patinostri diletanti de musica instrumentala, secerara aplausele cele mai fierbinti si sincere din pertea confratiloru lor, cari prin acésta 'si manifestá recunoscintia pentru placerea si deliciurile incantatórie ce li-lu causá. Cu deosebire secerara aplausele cele mai frenetice fratii nostri de preste Carpati R. Clencu si C. Dimitrescu, — ambii stipendiatu ai guvernului din Bucuresci si discipuli ai conservatorului de musica de aicea.

Acesti doi juni dotati cu niste talente fericite pentru musica transusera, unulu prin violina, celu de alu doile prin violoncelu, anelele auditoriloru lor, intr'o estasa de entusiasm mai alesu candu esecutara piese nationale, dirigendu arculu lor cu o desteritate si acuratetia, ce de pe acuma promite de a se desvoltá pana la acelu gradu alu artei, in care voru fi numite: arcu maiestre. Cu totii ne simtiamu electrisati si rapiti in niste transporturi delirice, candu ascultamu cu anim'a palpitanda acórdele dulci si sónore ale acelor melodii si cantece, cu care ne leganau maicele nóstre in somnu la sinulu lor, candu audiamu acele doine si hori pline de o melancolia misteriósa ale scumpei nóstre patrie, redesteptate in suvenirea nóstra de arcu, ce le dirigea o mana si o anima.

Simtiamu aprindiendu-ni-se imaginatiunea inspirata si unu doru neesprimabilu, ce storcea lacremi de dorere, ne apucá la ascultarea acestoru suspine musicali si melodióse ale musicei nóstre nationale.

Aici este loculu unde trebuie sê mentionámu si despre fratele nostru Luigi Cervellini care cu sonór'a si simpatic'a sa vóce de italianu esecutandu pies'a „Il

Zefiro“ ne demonstră de nou că fiacare fiu alu frun-
sei Italie este o priveghitōre nascuta.

Indelungate si meritate aplause secerara si fratii
L. Muresianu, G. Rusu si B. Ratu, pentru declama-
tiunile rostite.

Intre aceste sōsi ōra 12, care ne anunciă de
astadata, cā nu a trecutū numai o singura dī, ci cā cu
dins'a espiră unu anu pentru ca sē fia inlocuitu in re-
genti'a sa de unu altulu nou.

Cāte-va mominte toti stamu sculati in picioere
intr'o tacere profunda si solemnă, pana ce la unu
semnu datu in tonaramu „Resunetulu“ nemuritoriulu
A. Muresianu. Dupa acēsta felicitandu-ne unii pe
altii de anulu nou, incepura toastele. Mai intaiu pen-
tru imperatulu Franciscu Iosifu I; apoi pentru „Mirele
Romaniei“ — Carolu I., — dupa aceea pentru auto-
nomi'a Transilvaniei si pentru barbatii, cari se lupta
pentru recastigarea ei, pentru profesori, scōle etc. etc...

Numai pentru noi nu s'au tienutu nici unu toastu?
Va intrebă pōte indulgent'a nōstra cetitōre. O! da,
s'au tienutu, fiindu cā junii romani din Vien'a nu sunt
asiē seci de anima pentru ca sē nu-si aduca aminte in
ori si ce impregiurāri, cā ei au departe acasa mame,
surori si pōte inca si mai multu decātu aceste . . .

Da, s'au redicatu toastele pentru sanatatea si pro-
perarea femeiloru si a feteloru romane.

In fine am se ve mai relatezu cā in decursulu
serbării sosira o duŋina de telēgrame gratulatōrie dela
mai multi stimati si binevoitori Domni, pe care noi
le-amu primitu si le amu salutatu totudēun'a cu unu
„Sē traiēscă.“

Pe la trei ōre deminēti'a ne despartīramu luandu
fiescecare o suveniru dulce si neuitavere cu sine a ace-
tei seri petrecute intre fratii romani si a cārei umbra
me amu incercatu a vi o depinge cu acēsta ocaziune.
Dorindu-ve unu anu nou fericitū si salutandu-ve, ve
dīcu unu „La revedere“ cu alta ocaziune.

I. G. Baritiu.

CE E NOU?

* * * (*Portretulu lui Radu-Negru*), primulu domnu
alu Muntēniei, este noutatea cea mai importanta cu
care servim de asta-data cetitoriloru nostri in colōnele
acestei fōi. Pentru portretulu acēst'a detorim dlu Sta-
nescu multiatita dupa, cā-ci nu numai l'a decopiatu
dupa originalulu ce se gasesce in museulu din Pest'a, ci
dupa desemnulu seu l'a publicatu in 1859 in „Magasi-
nulu Pitorescu“ la Parisu. Pucini romani au cunoscintia
de acēst'a publicatiune, pentru aceea credem, cā
amu facutu unu serviciu placutu publiculu cetitoriu,
reproducandu acēstu portretu pré interesantu.

* * * (*Balulu tenerimii romane din Pesta*) s'a tie-
nutu mercuri in 15/27 ianuariu. Unu publicu numerosu
onoră cu presinti'a sa acēst'a petrecere natiunala, care
incepēdu-se sēr'a dupa nouē ōre, dură pana deminēti'a
la cinci, candu toti se despartīra ducandu cu sine cele
mai placute suveniru. „Roman'a“ si alte jocuri natiunale
se esecutara si asta-data cu multa desteritate, si fura
admirate de catra publiculu privitoriu. Sub pauza se
aredicara mai multe toastele. Dvōstre inse intrebati, cā
cine a fostu regin'a balului? Regretāmu, cā nu vi po-
temu satisfice dorinti'a. Trei amici ai nostri, din cari
compuseramu unu juriu pentru dejudecarea cununei
de regina, ni spusera fia-care altu nume, si astfelu

fiindu mai multe regine, nu potēmu da numai uneia
titulu acēst'a.

* * * (*Banchetu natiunalu*.) La 7/19 ianuariu co-
merciantii si industriasi Bucuresciloru cu ocaziunea
serbării stlui Ioanu, au oferitu dlu Ioanu Brateanu
unu banchetu, la care au invitatu 300 de cetatieni din
tōte conditiunile si din tōte partitele. Seri'a toasteloru
s'a deschisu de catra primariulu capitalei, inchinandu
pentru domnitoriulu; dupa aceea unulu din dnii comer-
ciantii insarcinatu cu presiederea banchetulu a cetitu
o frumōsa epistola a dlui presiedinte alu ministeriulu,
care esprimă parerea de reu a intregulu ministeriu,
cā afaceri urgente cerēdu intrunirea consiliulu de
ministri, i oprescu d'a respunde la invitarea ce li s'a
facutu, dara se asociēza din anima cu cei cari voru
inchinā pentru dlu Ioanu Brateanu; dlu Vasilie Popu
redicā antāiulu toastu pentru dlu Ioanu Brateanu; dlu
Nicolae Rosetti si dlu Chitiu redicara asemene toastele,
unulu ca vice-presiedinte alu senatulu, celalaltu din
partea maioritātii Camerei, si dlu colonelu Miclescu
ca represintante de peste Milcovu. Dupa acestia unu
altu comerciantu vorbi in numele lucratoriloru, dlu A.
Robescu ca prpfesoru, unulu din studentii de la facul-
tatea de litere in numele colegiloru sei si dlu Candianu
ca unulu din represintantii preseii. Dlu Ioanu Brateanu
respunde la tōte aceste toastele printr'unu discursu de
multa importantia. Apoi vorbi dlu Armond Levy ca
francesu la amici'a perpetua a Francei si a Romaniei;
dlu Papiu Ilarianu, intr'unu limbagiu din cele mai
frumōse, vorbi despre suferintiele romaniloru de din-
cōce de Carpati. Dlu Ioanu Brateanu portă apoi unu
toastu pentru Francei si pentru imperatulu Napoleonu.
Dlu C. A. Rosetti inchinā pentru democratizarea sci-
intiei, pentru deplin'a intrunire in viitoriu a sciintiei
cu munc'a. Emininti'a sa parintele Scribanu, senatoru,
binecuvēntă acēstu banchetu, si dlu Ioanu Brateanu
radicā celu mai de pe urma toastu pentru intrēg'a
armata a Romaniei, si aplaudele cele mai caldūrōse
incununara tōte aceste discursuri. Acēst'a serbare inse
n'a fostu numai locala. Din cele mai multe orasie ale
Romaniei, cetatienii salutara pe dlu Ioanu Brateanu
prin telegrame. Asemene telegrame s'au mai tramisut
dlui Ioanu Brateanu din cele mai multe districte din
Romania. si de catra studentii din Pest'a si cu ocaziu-
nea anulu nou.

= (*Apelu catra onoratulu publicu romanu, si
cu deosebire catra prēstimatēle dame romane*.) Con-
for nu decisulu adunarii generali a asociatiunei natiu-
nale aradane pentru cultur'a poporulu romanu de da-
tulu 15. Septemvre 1868. Nr. 17. la viitōrea adunare
generală a acestei asociatiuni, carea se va tienē in
lun'a lui maiu a. c. se va arangiă o petrecere impreu-
nata cu o sortitura de loteria in folosulu asociatiunei,
alu careia substratu voru fi efectele si orice felu de da-
ruri, ce voru incurge timpuriu dela binevoitorii asocia-
tiunei. Fiindu-cā totu rezultatulu acestei intrepinderi
depinde mai multu dela caldūrōs'a spriginire a onora-
tulu publicu romanu, — subscris'a directiune, in firulu
mesureloru luate pana acum pentru efectuarea decisulu
mai susprovocatu, vine cu tōta increderea a se adresă
catra onoratulu publicu romanu, rogandu pre toti si
pre fiesce care: sē binevoiesca a sprigină intrepinderea
amintita prin orice felu de daruiri, care le stau la dis-
pusetiune. Zelulu si insufletirea, cu care prēstimat'a
parte femeesca totudeun'a sau destinsu la intrepinderi
de felulu acēst'a, dā subsemnatei directiuni firu'a

speranția: că partea cea mai aleasă a efectelor ce voru fi a se pune la sortire, va încurge din munificenția sessului frumosu, a damelor și a domnișoarelor noastre, care au modru de a contribui la substatul sortitului cu ori ce felu de obiecte lucrate de manele lor, séu și altcumu castigate prin zelulu și insufletirea catra scopurile asociatiunii. Daruirile menite spre scopulu acést'a voru fi de a se tramite la subsemnat'a directiune p a n a i n 31. M a r t i u a. c.; din care privintia pentru usoratarea onoratului publicu, directiunea au insarcinatu pe toti domni colectanti din afara: a primi astfel de daruiri, si pe langa o consemnare esacta pana la terminulu atinsu a le transpune aicia; care apoi cu numele daruitorilor numai decátu se voru publicá pe calea foilor periodice, si la adunarea generale se voru espune din preuna cu tóte acele, care dóra onoratií contribuitori voru affá de bine a le tramite deadreptulu la directiunea subsemnata. Éca dara oca-siunea pentru fiesce care romanu, de a contribui si in acestu modru la scopurile asociatiunei nóstre de aicia, care este: cultur'a poporului romanu: dar deodata oca-siunea, de a contribui si la acea: ca convenirea nóstra la viitórea adunare generale sê fie pre cátu se póte mai interesanta, si insufletirea natiunale sê se esprime in rezultate salutarii! Dati dara resunetu la acestea domnilor si damelor din tóte partile locuite de romani! si prin sucursulu domnilor vóstre faceti, ca intentiunea asociatiunei nóstre cátu mai bine sê o potemu realisá! Directiunea asociatiunei natiunali aradane pentru cultur'a poporului romanu. Aradu, 9. Ianuariu nou. 1869. Presiedinte Mirone Romanulu. Petru Petroviciu, Notariu.

* * (Fapta filantropica.) *Brasiovu* 11 Ianuariu n. Pe la finea anului 1867 s'a infintiatu in Iasi un'a reuniune de femei pentru ajutorarea, educarea si instituirea fetitiilor bune, inse lipsite de midilócele vietuiri scl. Comitetulu reuniunei femeiloru din Iasi impartasí reuniunei de aici actele infintiarei acelei reuniuni, pofindu o totu odata, ca sê binevoiésca a midiloci publicarea lor si in vreunu diuariu transilvanu, ceea ce se si intemphase. Cu oca-siunea adunarei generali din novembre an. 1868. mai multe dame de aici considerandu, cá tocma din Iasi si respective din o parte a Moldovei au incursu la fondulu reuniunei femeiloru romane din Transilvani'a si anume in an. 1852 prin pré on. dni Const. Hurmuzachi una colecta de 298 galbini, in anulu 1853 prin bunatatea dómnei Elin'a G. Sturdza n. Humurzachi 290 galbini. éra in an. 1857 alta colecta de 60 galbini; considerandu mai incolo generó-sele ajutoria cu mai multe sute de galbini, cari se tramisera dela gub. Romaniei in anii 1863/4 pentru impartíre între locuitorii cei cercati de fómete din Ungari'a: s'au decisu a concurge si dumnealor cu ceea ce sufere impregiurarile nóstre locali; si asiaé adunandu-se 40 galbini, 31 dóuidieceri si 33 fiorini val. austr., acesta suma s'a tramisu la loculu destinatiunei la Iasi prin carulu postei ces. reg.

* * *Ni se scrie din Brasiovu*, cá balulu reuniunii femeiloru romane s'a amanatu, si se crede, cá nici nu se va tiené, pentru cá barbatii romani nu vedu nici o cauza, pentru care si romanii sê se bucure si sê si petróca in carnevalulu acest'a. Unii s'aru fi declarat, cá dinsii voru canferi cu tóta placerea o suma óre care pentru fondulu reuniunii, inse la balu nu voru a participá.

* * (Candidatu in contra lui Doák.) Alegatorii

din partitulu stangu alu orasiului Pest'a in dominec'a trecuta tienura o conferentia, in care se decise, ca si in contra lui Deák sê candideze pe unu individuu de partitulu stangu. Numele candidatului e emigrantulu Ladislau Ujházy, carele acuma traesce in Americ'a.

* * (*O pacalitura*). Intr'unu satu de langa Pest'a unu barbatu jocá cu amicii sei unu jocu asardu. In momentulu candu barbatulu castigá o cassa bunisióra intrá unulu dintre amicii sei si i díce: „Vine muierea ta!“ si nitru adeveru intrá o femeia. Sermanulu barbatu, diarindu rochi'a femeiesca, se ascunse numai decátu sub mésa. Femei'a ocupá locu, si numai decátu ordiná o cina splendida din banii ce castigá barbatulu ei. Toti se ospetara bine, dar bietulu barbatu nu mai potea sta sub mésa. In urma apoi lu-scósera. Numai atunce observá, cá femeí'a, care intrá, nu éra muierea lui, ci unu amicu alu seu, carele cunoscundu-i fric'a de muierea sa, imbracá vestiminte femeiesci, lu-pacali.

* * (*Societatea Petru Maiorú*.) In siedint'a de la 21 ianuariu, Iosifu Vulcanu ceti comedí'a sa in trei acte si intitulata: „Nu superati fetele betrane!“

Literatura si arte.

* * (*O fóia noua*) La Bucuresci a aparútu o fóia noua umoristica sub titlulu „Daraculu.“ Ese in fia-care domineca.

* * (*Archivulu*) dlui Cipariu se va continua si in anulu acést'a totu sub conditiunile de pan' acuma.

Din strainetate.

△ (*Predica lunga*.) Unu preutu alu unui orasiu mai micu din Lombardi'a, in ajunulu anului nou, a inceputu sê predice sér'a la 8 óre, si a finitu la 1 óra dupa mediulu noptii. Ascultatorii (cáti au mai remasu) au adormitu, éra luminele s'au stinsu. Mai lunga cuventare, decátu ast'a, nu s'a tienutu inca neci intr'unu parlamentu.

△ (*Reminiscintie din resbelulu austro-prusianu din 1866*.) O fóia din Berlinu publica in colónele sale, ca reminiscintie din resboiulu din 1866, între altéle, si urmatoriele date interesante: Multi soldati din armat'a prusiana — sub decursulu acestui resbela — au facutu cunoscintia cu femei boeme si germane, pe cari dupa aceea le luara de socie. Anume: 7 oficiri cardinali, 23 de oficiri, 21 de suboficiri, si 141 de gregari. Dintre prusianii, cari au devenitu prisionierii Austriei: 3 oficiri, 1 suboficiru si 19 gregari si-au intemeiatu oresi-cari relatii, acároru resultatu a fostu: casatori'a. Totu asemine se afirma si despre austriacii deveniti prisionieri prusesci. De aci apoi poti deduce, cá Amoru nu s'a spariatu neci decátu de puscele cu acu, elu si-a intrebuintiatu sagét'a lui chiaru si in mediloculu durduitului de tunuri Este adeverata, séu nu, afirmatiunea foiei respective: noi nu potemu garantá.

△ (*In Americ'a tóte mergu pe telegrafu*.) Domnisior'a Elisabet'a W. la 9. dec. se maritá dupa unu comertiantu, la 12 ale acelei asi lune se despartíra, la 18 se finira si procesulu divortialu, si la 21. se maritá dupa unu generalu. — Unu erede de 27 de ani din renumit'a familia de Brooks, a ereditu cu inceputulu lui juliu una avere de unu diumetate de milionu de

dolari, în lun'a lui octombrie a facutu detorii cu grosulu, în începutulu lui novembre i-se vendù cas'a, carutiile, argintariile si tôte pretfósele, la 25 nov. anuncia, cá nu mai are nemica, éra la 26 se spendiurà. — Iosifu Morock, unu machinistu seracu din New-York, la 25 nov. n'a cinatu decátu numai pane si casiu, în urm'a cărei-a n'a potutu dormi de locu; astfeliu nepotandu elu dormi, s'a pusu la cugete si a inventatu o modificare nóua în organismulu locomotivului, pentru care la 5. dec. a capetatu 10,000 de dolari.

△ (*Unde locuiesce Grant?*) Presiedintele nou alesu alu statelor unite americane, numai decátu dupa ce s'a sciutu cu siguritate, cá elu este: chiamatu a ocupá loculu celu mai onorificu alu continintelui, de locu a si fostu inundatu din tôte partile de adrese si rogâri diferite. Afara de aceste rogâri s'a prezentatu si multimea suplicantiloru. Grant în restempu de dóue septemani într'atâta a fostu de infestatu, în cátu abie a potutu resuffá; în urma inse a trebuitu sê dispara cu totul. Elu a si disparutu, încátu acuma nimene nu scie unde se afla. Suplicantii au statu cu gramad'a înainte locuintiei lui si au acceptatu mai multe dfile, ca sê vina a casa. Inse aceea, cá unde este Grant n'a sciutu nimene. Acesti omeni apoi au navalitu asupra redactoriloru de diurnale, ca ei sê li spuna, unde e Grant? Nici unulu dintre redactori nu li-a sciutu spune. Dara poporul americanu nu se lasa, sê remana pe diosu. Cinci dieci de suplicantii au conferitu la olalta 50 de dolari, ca premiu dreptu meritatu acelu individuu, carele va aflá unde locuiesce Grant? Nici unu respunsu, nici unu echo. În urma într'unu diurnalu din Washington apare unu articlu fulminantu, îndreptatu de a dreptulu catra Grant, ca elu sê-si spuna locuinti'a. Dupa acésta preste câte-va dfile foile din New-York si Washington comunica urmatóri'a însciniatiare: „Domniloru! Locuinti'a mea începandu de la primavéra va fi în Washington în „cas'a cea alba.“ Ulisea Grant.“ Va sê dîca, functiunarea lui are sê se începá numai la primavéra; „casa alba“ se numesce resiedinti'a presidiala.

△ (*Cadavrulu lui Rossini.*) Italianii misca tóta pètr'a, ca sê póta aduce cadavrulu lui Rossini în patri'a sa natala. În Florenti'a s'a si constituitu deja unu comitetu în asta privintia, carele afara de acést'a si pune tôte silintiele pentru a-i redicá unu monumentu, ce merita în totu casulu acestu maestru emininte.

△ (*Esagerâri científice.*) O societate científica germana a destinatu unu premiu de 200 de taleri pentru acelu literatoru, care va disólve tem'a urmatóriz: „Sê se lamurésca datele obscure de pana acum ale pamentului dinainte de consolidarea pamentului.“ Dupa acést'a numai decátu unu profesoruu din Ien'a daschide unu concursu de 500 de taleri pentru deslegarea temei: „Sê se lamurésca cauzele principale ale nimicirii pamentului. — Terminulu deslegârii se defige pentru a cinci-a septemana dupa disolverea temei prime; éra capitalulu pana atunci, va fructificá în favorulu profesorelui respectivu. — Ni place a crede, cá aceste dóue întrebâri nu voru fi deslegate nici odata.

△ (*Proptelele Isabelei.*) Abié credemu, cá a existatu candu-va vr'unu domnitoriu, carele sê fia suscrisu atâte denumiri, câte a suscrisu esregin'a Spaniei. În domnirea ei de dóue dieci de ani pe fie care siese sprediece dfile vinè o denumire de ministru, pentru fiecare patru spre diece dfile, o denumire de senatore, pentru fie care nóue dfile o denumire de generalu, pe

fie-care 45 de dfile a unui nobilu, si pe totu a dóua di vine o inaintare la rangu. Astfeliu ea a denumitu: 510 de ministri, 790 de senatori, 1385 de generali, 291 de nobili si 164 de grandi. Eca câte proptele avù Isabel'a si totu-si a trebuitu sê pice.

△ (*Osemintele barbatului reginei Victori'a*) a principelui Albertu sau transpusu decurendu la eternulu repausu: în mausoliulu ce s'a edificatu în palatiulu dela Windsor. La mediulu acestui edificiu pomposu si gustiosu se aredica unu sarcophagu strelucitu facutu cin marmure sura din aberden provediutu cu lucrâri sculptarice si putina auratura. Acest'a contine osemintele principelui Albertu. Regin'a a lasatu sê se transpuna sicriulu barbatului seu în mausoliu deminétia si cu o festivitate linistite. Numai famili'a regésca si nescari barbati de curte forte incrediuti au fostu de facia, precumu si principele de corona rusescu cu soci'a sa.

△ (*O intemplara necredibila.*) O fóia francesca din Bretagne narédia urmatóri'a intemplantu: În un'a din ultimele dfile ale lunei trecute în apropierea unui orasiu de langa mare, s'a potutu ebservá o luntre, în mediloculu valuriloru teribile ale mării, carea fu aruncata catra nesce stances de pétra, de la tiermi. Locuitorii au grabitu numai decátu pentru a poté scóte luntrea la margine, ce li-a si succesu. În luntre éra unu pruncu de 15 ani, care abié potea stá pe picióre si nu sciá vorbi alta limba, decátu numai cea anglezesca. Elu a venitu din Angli'a. Fiindu cá copilulu éra din parinti de clasea de josu, n'a sciutu spune, din care parte a Angliei a venitu, éra satulu, în care dîce, cá a nascutu, nu se afla pe mapa de locu. Numele satului este: Crane Levi. Caus'a retacirei sale o spune în urmatóriele: Parintele seu, dimpreuna cu dînsulu, a voitu sê prinda pesci cari apoi sê-i transpóte într'unu satu vecinu de langa mare, unde au mersu ei cu luntrea mai de multe ori. Copilulu, fiindu cá tatalu seu éra ocupatu cu alte afaceri neamanavere, s'a dusu singuru pe mare a pescui, si fiindu cá a fumatu pré multu, s'a imbetatu si astfeliu ametítu de capu a începutu a îndreptá luntriti'a catra margine. inse scapandu-si lopat'a din mana si fiindu cá chiaru în momentulu acela a începutu unu ventu cumplitu, n'a mai fostu în stare a esí la limanu uscatu. Valurile au manatu beat'a luntre totu mai departe de la margine, pana ce în urma n'a mai vediatu de locu pamentu uscatu. Mai departe nu scie nici decátu, cá încatrau l'a dusu apă; s'a acoperitu cu o tióla, ce éra pe luntre si a acceptatu, ca sê vina vr'onaia si sê-lu mantuiésca. Inse diua a trecutuu, dar n'a venitu nici o naia; a vediatu elu în departare nescari naiutie mai marisóre, inse aceste nu s'au apropiatu catra dînsulu, póte cá dóra nici nu l'au observatu. Astfeliu a trecutuu diu'a d'antâia, astfeliu au trecutuu dóue-sprediece dfile. De nutrementu i-au servitu nesce pesci uscati, éra pentru beutura a întrebuintiatu vinarsu mestecatuu cu apa de mare. A observatu mai de multe ori nâi, inse aceste nu l'au vediatu. Dupa trei sprediece dfile a ajunsu în Bretagne.

△ (*Unu omu avutu.*) În unu suburbiu din Berlinu a locuitu unu orgonistu cu numele Otto Stockhardt. Acestu omu semená de minume cu Fridericu regele Prusiei, si se vorbiá de comunu cá elu este fiulu naturalu alu marelui rege. Stockhardt éra unu individuu de totu vialu si avutu; averea si-o a castigatu prin mosceniri. Baniu nu i-a sciutu pretiúi nici decátu, si singuru numai acelu casu l'a mantuitu, de n'a ajunsu la sapa de lemnuu, fiindu cá traia în retragere. De la

dinsulu numai acel'a nu capetá parale, care nu cerea. Elu n'a avutu familia, nu tienea la sine, decátu numai unu inspectoru generalu, carele i-ispravea tote trebile interne si externe. Stockhardt a impartítu in viétu'a sa intre seraci o suma colosala, chiaru si in testamentu inca a ordínatu pentru scopuri filantropice 18 mii de taleri. A repausatu in mediloculu lunei decemvre. Mórtea lui aduse in perplesitate pe toti amicii si cunoscutii sei, de óre ce in sicriulu lui nu s'au aflatu mai multa avere, decátu 58 de taleri. Nici chiaru immortalizarea inca nu s'a potutu celebrá, pana ce nu i s'a vendutu anelele si orologiulu. Fie-cine este convinsu, cá trebue sê fia remasu de dinsulu unde-va o avere colosala, dara nimene nu scie unde, de óre ce n'a ramasu dupa dinsulu nici macaru unu siru de scrisóre. S'a aflatu inse nesce semne, cari au doveditu de ajunsu, cá betranului nu multu i-pasá de bani. Astfeliu mai in tóte pusunariile s'au aflatu sume diferite. Intr'o carte, pagin'a unde a sfersítu cetirea, erá insemnata cu o bancnota de 100 de taleri. La spatele unei fotografie acatiate pe pariete, s'a oflatu o bancnota de 50 de taleri. Stockhardt in testamantulu seu face dispu-setiune despre 80 de mii de taleri, inse tóta averea lui cu casa cu totu nu se urca preste sum'a de 64 de mii de taleri. Acum'a fie cine accepta cu curiositate, cá óre presentá sê voru acei-a, la cari — verasemine — se afla capitalele lui Stockhardt spre fructificare, séu voru aflá de bine a tacé si a — ride bine de cei interesati.

△ (*Fiulu fortunei.*) Intr' unu orasiu alu Hanoverei înainte de ast'a cu doi ani se asiedia unu maestru bogatu, carele — precum spunea elu mai de multe ori — numai prin aceea s'a imbogatítu, cá a facutu terno la loteri'a din Linz de trei ori. Acuma nu demultu a visatu nesce numeri si de locu a si caletoritu la Linz, — cá-ci in Prusi'a este oprita specul'a prin loteri'a — si a dobinditu 400 de fiorini. — S'a intorsu a casa cu triumfu. Acuma mai multi locuitori aduna bani de drumu pentru respectivulu „fiu alu fortunei“, ca acest'a apoi sê mérga la Linz si sê castige si pentru ei.

△ (*Despre Olga regin'a greciloru.*) care precum se scie este principesa rusésca, se vorbesce, cá ese mai de multe ori pe stradele Atenei cu pruncutiulu ei pe bratie, si se preambila mai multu tempu printre poporu.

△ (*Unde se îngropá locuitorii de pe insulele danice?*) Locuitorii de pe insulele danice, cari sunt in apropiarea mării s'au indatinatu a-si îngropá mortii loru in undele mării. Caus'a asestei immortalizari provine de acolo, cá pamentulu fuptificatoriu, adeca fara petri este fórte pucinu, éra cel'a-alaltu pamentu totu este incarcatu cu petri si bolovani, incátu numai cu multa osteneála se póte sapá vr'o grópa pentru immortalizarea celoru repausati. Astfeliu care cum móre delocu se arunca in profunditatea mării.

△ (*Chinesii sunt mai inaintati, decátu europenii.*) Este unu lucru pré cunoscutu, cá chinesii au intrebuintiatu pravulu de pusca cu multu mai nainte de ce acel'a ar fi fostu cunoscutu inaintea europeniloru. Acuma de curundu vine unu francesu, care a caletoritu prin Chin'a si spune, cá chinesiloru nici vélecipède-le inca nu li-e necunoscutu (vélecipède se numesce

unu carutiú cu dóue rotile, care se intrebuintiedia numai de catra unu omu singuraticu si inca cu o rapediune nespusa.) Acelu francesu díce, cá chinesii aveau atari vélicipedi mai nainte cu o suta de ani si cá in Pecking asié ce-va este unu lucru de tóte dífíle. Se póte afirmá — continua — cu tóta positivitátea, cá chinesii posedu in asta privintia o desteritate estraordinaria, asié inte se intorcú rotilele sub dinsii, ca si cum ar fi manate de ventu.

Gacitura numerica.

De Zenia Montia.

A-11-a-2-a e 11-o-2-7-e-a 6-a-3-4-u o-11-u-1-u e
10-u-3-e
5-i 1-i-u-a 12-2-u-11-ó-5-a, 5-i 7-2-a-i-u-1-u e 1-i-3-u,
6-a 9-a-5-a 2-e-a 6-a-3-7-a, 6-a-3-4-u 12-1-o-2-i-1-e
5-9-u-3-e
6-a 8-i-6-7-i-a e 4-u 1-6-e 5-i 3'-a-2-e 5-u-5-9-i-n!
E-a-2 e-u 6-a o 12-1-ó-2-e, 6-e-3-a-5-7-e 6-a-3-4-u
9-1-ó-a
6-2-e-5-7-e-a-11-u '3-4-e-8-5-e-2-i 5-u-a-8-e 6-a 3-7-a-2-i
5-i 11-i-e A-11-o-2-u 1-u 6-u 1-u-1-e 4-e 2-ó-a
6 u a-3-i-11-a 4-u-1-6 e i 11 i 4-a 5-a-2-u-7-a-2-i
4. 1-o-1 i-3-7-i-3-e-a-3-u.

Deslegarea gaciturei numerice din numerulu 45 :

„Limb'a romanésca.“

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele : Luis'a Murgu nascuta Balcu, Elen'a Munteanu n. Romanu, Elisabet'a Olteanu nascuta Cherechesiu, Ecaterin'a Lugosianu nasc. Ianculescu, Susan'a Morariu nascuta Simonetti ; Corneli'a Cadariu, Mari'a Muresianu, Sofi'a Muntenescu, Luis'a Opreanu, Teodor'a Popescu. Mari'a Ianchi, Ecaterina Marculetiu, Eufrosin'a Ciuciu, Veronic'a Murgu, Eleonor'a Tuducescu si de la domnii : Simeone Popoviciu, Stefanu Marcusiu, Silviu Socoleanu, Simeone Botinescu si Tom'a Rosiescu.

Deslegarea gaciturei de siacu din nr. 44, ni o mai tramise dsiór'a Zenia Montia.

POST'A REDACTIUNII.

La multi, carii pentru cinci tablouri ni-au tramisu numai 2 fl. 60, in locu de 3 fl. 60. Ve rogámu supliniti restulu. cá-ci acolo fu gresiea de tipariu !

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Emericu Bartalits in Pest'a.